

Nederhemert, 31 augustus 2023

Aan Gedeputeerde Staten van Gelderland
Postbus 9090
6800 GX Arnhem
post@gelderland.nl

Onderwerp: pro forma zienswijze zaaknummer 2022-018173

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij ontvangt u de pro forma zienswijze over de publicatie in het provincieblad nummer 8720 van 31 juli 2023 waarin bekend wordt gemaakt dat een ontwerp ontheffing is afgegeven voor de aanvraag voor het wegnemen van roekennesten en het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de ruige dwergvleermuis en het opzettelijk verstoren van vleermuizen inclusief de kap van alle 50 bomen op de Bergsche Maasdijk. Met het ontwerp ontheffing poogt men volgens de aanvraag bij de omgevingsvergunning Zaltbommel als einddoel alle 35 waardevolle monumentale en overige bomen (totaal ca 56) langs de N831 tussen Heusden (Kromme Nol Well) te kappen.

Mijn belang is

Ik ben voorzitter van belangenvereniging Bergsche Maasdijk Veilig en vertegenwoordig hiermee de belangen van de inwoners van Nederhemert-Zuid en Bern, die zicht hebben op de bomen in een open landschap. De inwoners houden van alle 50 bomen op de Bergsche Maasdijk met vleermuizen, roeken en van de natuur. Bomen en natuur hebben een positief effect op klimaat, biodiversiteit, insecten, natuur, ecologie, de gezondheid en het gevoel van welzijn.

Motivatie

Op 3 juli jl. was er in Nederhemert-Zuid een inloop georganiseerd door de provincie. Daarop kon gereageerd worden met een formulier. Ik vraag me af wat dat voor nut heeft voor de inwoners aangezien de ontheffingen en vergunningen al in aanvraag waren.¹

In het provincieblad onder nummer 8720 wordt de indruk gewekt dat het over bomen in Nederhemert gaat, terwijl de meeste bomen en de bomen waar de specifieke rode lijst soorten in aangetroffen zijn niet alleen in Nederhemert staan maar voornamelijk in Bern. Dit is in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel en vraagt om een rectificatie van de bekendmaking.

Volgens p 1 van 17 gaat het over 50 bomen.

Volgens het aanvraagformulier met nummer 7835875 voor de nog niet verleende omgevingsvergunning gaat het over meer bomen namelijk: 56. Zes bomen lijken te ontbreken. Sterker nog, daadwerkelijke telling levert 47 bomen op de Bergsche Maasdijk op, waarmee de betrouwbaarheid van de aanvraag en het onderzoek in het geding komt te staan.

In de aanvraag ontheffing staat op het formulier met nummer enkele bomen. De tekening die volgens bijlage 2 aangeleverd is volgens de provincie Gelderland gelijk aan bijlage 2 tekening nummer. Daar veel meer locaties op dan enkele bomen. Zo kan het niet waar zijn dat er in de

---

¹ <https://www.gelderland.nl/wegwerkzaamheden/n831-heusden-well>

Kasteellaan, Kerklaan en Bernsedijk gekapt moet worden. Ook is de locatie bij Strandbad Well ingetekend op het gebied onder Zaltbommel en ontbreken 4 jongere populieren die in de gemeente Maasdriel staan. Verder ontbreken 2 jonge populieren in de buurt van het gemaal in Bern en de twee solitaire waardevolle monumentale iepen.

Op p 1 van 17 wordt melding gemaakt dat het over de gemeente Zaltbommel gaat. Uit de ontwerp ontheffing blijkt dat het ook over de gemeente Maasdriel gaat, waar zelfs een kapvergunning is verleend die open staat voor bezwaar.

Op p 1 van 17 wordt opgenomen: *'u mag de activiteiten beginnen als u het definitieve besluit heeft ontvangen'*. De ontvanger heeft hetzelfde adres als de verzender. Als GS een besluit op de ontwerp ontheffing neemt, volgt de ontheffing waarop beroep en een voorlopige voorzieningen procedure mogelijk is. Volgens de stukken die bij de omgevingsvergunning zijn ingediend verwacht men zienswijzen/bezwaren. Het besluit zal onherroepelijke en onherstelbare gevolgen hebben. Belanghebbenden moeten een redelijke termijn krijgen om in beroep of een voorlopige voorziening aan te vragen. Daar dienen passende termijnen bij gehanteerd te worden.

Het gebeurt regelmatig dat beschikkingen of met onvolledige gegevens of veel later bekend gemaakt worden in bijvoorbeeld het provincieblad. Dat is ook met dit ontwerpbesluit aan de orde, dat is een week later bekend gemaakt.

Eenieder dient op een betrouwbare tijdige manier geïnformeerd te worden over bekendmakingen en gedurende de gehele zienswijze en beroepstermijn de gelegenheid krijgen om een beroepsprocedure inclusief voorlopige voorziening te starten, waarbij GS in het besluit de ontheffing opneemt dat er gedurende zes weken niet gestart mag worden met de activiteiten uit de aangevraagde ontheffing.

Op p 1 van 17 stelt GS dat 'eenieder' kan reageren op dit ontwerp besluit. In het provincieblad wordt vermeld dat "belanghebbenden" kunnen reageren met een zienswijze. Het besluit van GS is niet juist opgenomen in het provincieblad. Daarmee wordt eenieder die volgens de vermelding in het provincieblad in afwijking van p 1 van 17 een zienswijze mag indienen op achterstand gezet. ² Dat is van toepassing omdat afdeling 3.4 Awb de uniforme openbare zienwijze procedure van toepassing is.

Het door u genomen ontwerp besluit heeft tot grote maatschappelijke beroering geleidt. Binnen enkele dagen waren er, middels een opgestelde petitie mogelijkheid, meer dan 3.000 steunbetuigingen die pleiten voor een fietspad met behoud van de bomen. ³ De bekendmaking dient gerectificeerd te worden.

Uit beschikbare informatie / verslagen blijkt dat onder leiding van de afdeling uitvoering werken al vanaf de aanvang van het project druk wordt uitgeoefend op de gemeente(n), het waterschap en de monumentencommissie om tegen beter weten in toch maar in te stemmen met de totaalkap in ruil voor compensatie zonder dat mee gegarandeerd wordt dat de verkeersveiligheid serieus

² <https://www.gelderland.nl/wegwerkzaamheden/n831-heusden-well>

³ <https://petities.nl/petitions/maak-de-bergsche-maasdijk-veiliger-voor-fietsers?locale=nl>

verbetert. Zo heeft Eelerwoude tot wel drie versies van de onderzoeken opgeleverd die allemaal 'definitief' zijn.

De inwoners stellen dat het zonder bomen een racebaan wordt, hetgeen in een vroeg stadium namens de gemeente Zaltbommel is ingebracht volgens het verslag van 21 juni 2021 met kenmerk 2018 021167. De provincie stelt echter op p. 3 *Afgevalen oplossingsrichtingen. De huidige situatie accepteren. Bomen werken attentie verhogend*".

Op 14-2-2021 meldt de projectmanager van de provincie in een mail naar de gemeente en WSRL: *'Dank voor het open en constructieve gesprek. Ik ben blij te merken dat er geen 'deuren dicht zitten' en dat ook lastige kwesties zoals evenwichtige bomenkap of de aanplant van struiken op de dijk bespreekbaar zijn. Ook hebben we een verkeerkundige analyse nodig van de knelpunten waar wij echt buikpijn van rijden en die we dus willen oplossen inclusief bomen. Die analyse is ons huiswerk.'*

Uit veel meer verslagen van dit project, die overlegd kunnen worden, blijkt dat er grote mate van zelfingenomenheid is op dit project in strijd met de Awb. In dit project zijn alle beginselen van behoorlijk bestuur geschonden. De algemene wet bestuursrecht verbiedt vooringenomenheid in 2:4. De overheid moet te allen tijde zonder vooropgezette mening te werk gaan. Dit project vertoont vanaf aanvang een grote mate van zelfingenomenheid door onder andere:

Op p. 1 van 17 is het geadresseerde zwart gemaakt. Dit mag en kan niet aan de orde zijn bij deze aanvrager die onder openbaarheid van bestuur wet open overheid valt. De verzoeker is volgens p. 3 van 17 [REDACTED] manager afdeling uitvoering werken die namens gedeputeerde staten van Gelderland de aanvraag bij gedeputeerde staten van Gelderland heeft ingediend.

De dubbelrol van aanvrager en verlener is dubieus en kan een verkeerde kleur geven aan de onderzoekplicht en onafhankelijkheid in strijd met meerdere algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Volgens p 3 van 17 maakt *'de aanvraag deel uit van deze ontheffing'*. Dat is wettelijk bepaald toch ontbrak deze aanvraag bij de online gedeelde beschikking.

Aan de hand van het bij het provincieloket opgevraagde aanvraagformulier 'ontheffing wet natuurbescherming Beschermde Boomsoorten', dat door Eelerwoude namens afdeling uitvoering werken (team PMCB) is ingediend, blijkt dat er slechts voor enkele bomen een kap is aangevraagd en dat uitsluitend voor de vleermuizen op grond van de HR een aanvraag is ingediend.

Op grond van de VR is voor roeken geen aanvraag gedaan volgens het door GS voorgeschreven formulier dat deel uit maakt van de ontwerp ontheffing en dat terwijl men juist voor de roeken de totale Bergsche Maasdijk totaal ongewenst wil ontbomen. De vleermuizen zijn na 200 meter al verloren.

De vergunningverlener mag niet afwijken van het wettelijk voorgeschreven formulier door eigenhandig een andere invulling te geven aan de aanvraag. De aanvrager is zelf verantwoordelijk voor de goede en volledige opgave en de vergunningverlener dient dat te controleren en de aanvrager te verzoeken om een gewijzigd formulier in te dienen of een extra aanvraag te doen. De vergunningverlener mag zelf geen aanvragen aanvullen of wijzigen.

Volgens p. 3 van 17 *'Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.'*

De ontwerp ontheffing wijkt af van de Gedragscode Provinciale Infrastructuur Wet natuurbescherming Bestemd voor bestendig beheer en onderhoud en kleinschalige ruimtelijke ingrepen. Op p. 55 tabel 4.8 is bepaald bij het vellen en rooien van groenstructuren alleen de maand april geschikt is voor vleermuizen. Deze gedragscode die Kenniscentrum Crow heeft opgesteld is volgens de colofon mede tot stand gekomen met de provincie Gelderland. Los van het feit dat de ontwerp ontheffing geheel bestreden wordt geeft GS ten onrechte veel meer maanden de gelegenheid om de vleermuizen te verstoren en voortplantingsplaatsen van de vleermuizen te beschadigen of te vernielen. De gedragscode moet wel nageleefd worden.

'Algemene voorschriften

Onder 1. *De ontheffing geldt voor drie locaties langs de N831 zoals aangegeven in figuur 1, 2 en 3 van bijlage 2.'*

Er zijn veel meer locaties dan de drie genoemde locaties. Dat blijkt uit luchtfoto's en onderzoeken en tekeningen die bij de vergunningen bij de gemeenten en het waterschap zijn ingediend.

De locaties die in figuur 1, 2 en 3 zijn opgenomen zijn niet volledig.

De vergunningverlener heeft onvoldoende kennis genomen van de stukken die zijn aangeleverd die een groter beeld geven.

Onder 9. *'Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waardoor verbodsbepalingen worden overtreden moet melding worden gedaan bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl , onder vermelding van het zaaknummer 2022-018173.'*

Dit dient aangevuld te worden met de situatie waarbij de ontheffing onherroepelijk is en er geen beroep of voorlopige voorziening meer mogelijk is.

Soort specifieke voorschriften p. 6 van 17

Onder 15 *'Alle mitigerende maatregelen zoals genoemd in tabel 3 en die zijn opgenomen in bijlage 3 van deze ontheffing worden uitgevoerd.'*

Roek vleermuis

Onder 19. *'Voor de start van het nieuwe broedseizoen (1 februari) dienen alle bomen binnen de planvorming verwijderd worden, verwijderd te zijn om te voorkomen dat deze bomen als nog als nestlocatie in gebruik worden genomen door roeken.'*

De zienswijze is gericht tegen het verwijderen van alle bomen binnen de N831 planvorming. Binnen de planvorming wil men het gehele traject N831 Well Heusden ongewenst boomvrij maken. De meeste bomen zijn aangewezen als waardevolle monumentale bomen en staan op de lijst van de gemeente Zaltbommel en het landelijk register van monumentale bomen.⁴

De zienswijze richt zich tegen het verwijderen van alle bomen. Bij de recente aanvraag 3 oktober 2022 van een kapvergunning van een boom op dijk bij het Eiland bleek dat de burgemeester van

---

⁴

https://bomen.meetnetportaal.nl/index.php?c=portal&mm=claim&m=custom&options=monumentale_bomen/claimformulier.xml

Zaltbommel geen APV noodtoestemming gaf dat de boom ook volgens de VTA ook behandeld kon worden en trok volgens gemeentebblad nummer 41428 d.d. 1 februari 2023 de provincie na bezwaren de vergunning tot kappen in.

De kapreden lijkt volgens de ontwerp ontheffing tot doel te hebben om de vestiging van roeken in andere bomen op de N831 tussen Well en Heusden te voorkomen. Dit is een volstrekt ongewenste buiten proportionele maatregel. De roeken verblijven al decennia op de kolonie plaats in de buurt van de kruising Veerweg/Bernsedijk/Bergsche Maasdijk zonder dat andere bomen met nesten op de dijk van de N831 in gebruik worden genomen.

Nagenoeg alle bomen die op de Bergsche Maasdijk staan hebben een waardevolle monumentale status. De twee monumentale iepen en een populier waar de vleermuizen wonen staan ook op de gemeentelijke lijst en in het landelijk register van de Bomenstichting.⁵

De monumentencommissie is door Eelerwoude namens de provincie op 26-07-2022 verkeerd geïnformeerd dat het maar om 19 monumentale bomen zou gaan. Het gaat over 33 plus 2, er ontbreken 16 waardevolle monumentale bomen.

De gemeente Zaltbommel beschikt over de bijgevoegde foto's van alle bomen die op de bomenlijst staan en die bijgesloten worden bij deze zienswijze.

Toch levert Eelerwoude namens de provincie een beplantingsplan bij de aanvraag van de watervergunning waar nauwelijks waardevolle monumentale bomen op de kaart staan. Slechts van 5 van 33. Ook [REDACTED] die op 31 mei 2023 namens de provincie de vergunningen in kaart brengt binnen de gemeente Zaltbommel maakt dezelfde fout en laat de monumentale iep bij de Kromme Nol buiten de tekeningen. Bij alle bomen bij kruispunt Bernsedijk met vleermuizen en roeken ontbreekt de monumentale status. Eelerwoude heeft verzuimd om twee locaties waar feitelijk volgens foto's van bewoners en volgens Sovon⁶ en NDDF de gebruikte bron nog meer roekennesten zijn in kaart te brengen in de QuickScan en projectplan.

Ook bij de watervergunning aanvraag ontbreken meerdere waardevolle en monumentale bomen op de tekeningen waarbij wel een VTA rapport bekend is van 50 bomen. Kortom (waardevolle beschermde) bomen krijgen onvoldoende bescherming en lopen door foutieve input een lopen een risico, terwijl niet eens met zekerheid aangetoond kan worden dat de roeken- en vleermuizenonderzoeken zorgvuldig zijn uitgevoerd voor dat men over gaat tot kappen.

Project p. 7 van 17

Er wordt beschreven dat er 50 bomen worden verwijderd.

Volgens het aanvraagformulier met nummer 7835875 voor de nog niet verleende omgevingsvergunning lijkt het over meer bomen te gaan, namelijk: 56. Naar nu blijkt is er slechts voor enkele bomen een ontheffing aangevraagd. Terwijl er voor veel meer bomen geen ontheffing maar wel voor een omgevingsvergunning tot kappen is aangevraagd. De vergunningverlener

---

⁵ <https://bomen.meetnetportaal.nl/>

<https://www.zaltbommel.nl/inwoner-en-ondernemer/bouwen-en-verbouwen/bomen-kappen>

⁶ <https://stats.sovon.nl/stats/soort/15630>

heeft een onderzoek plicht en dient er voor te zorgen dat het aanvraagformulier correct wordt ingediend.

De locaties van de twee solitaire monumentale iepen en andere jongere populieren ontbreken op bijvoorbeeld figuur 1. Er zijn veel meer dan drie locaties, waardoor een onvolledig beeld wordt geschetst van het project.

Het in een keer verwijderen van alle bomen op de Bergsche Maasdijk N831 is zeer ongewenst. De meeste bomen hebben nog een lange levensduur en het doet geen recht aan de gemeentelijk en rijk beschermde landschapselementen/gebieden. Dat betekent een forse vermindering van de visueel landschappelijke waarde. De bomen op de dijk zorgen door de onderlinge afstand wel voor open landschap. Het compensatieplan is ruimtelijk geen alternatief. Bovendien valt een deel onder de groen hoofdstructuur en moet daarom alleen al gecompenseerd worden.⁷

VTA onderzoek, staat van de bomen

Het betreft tevens bomen die in verval zijn, zo blijkt ook uit een in september 2022 uitgevoerde VTA-analyse. Daardoor bestaat het risico op takuitval op en naast de rijbaan. De bomen vormen daarmee een gevaar voor de verkeersveiligheid. Om de verkeersveiligheid te verbeteren is er geen andere mogelijkheid dan om de 50 bomen te verwijderen.

Daar waar bomen zijn verwijderd, worden de stobben ook verwijderd. Dit gebeurt d.m.v. boren.

Deze bomen konden nog niet zo lang geleden 26 mei 2009 op de gemeentelijke bomenlijst (gemeentebblad nummer 3.2) komen juist doordat de bomen in 2009 onvervangbaar zijn, een goede conditie hadden, waarbij er volledig verval mag niet binnen 10 jaar te verwachten zijn. Het is onbegrijpelijk dat er nu twijfel is bij de provincie over de resterende levensverwachting.

Op het traject Well Heusden staan daadwerkelijk 47 bomen, zijnde 2 monumentale iepen, 33 waardevolle populieren, overige 6 oudere populieren en 6 jongere populieren. De iepen en een populier bij de Bernsedijk komen eveneens voor in het landelijk register van beschermde monumentale bomen.

Toch heeft De Boom Inspecteurs een VTA onderzoek van 50 bomen van Well tot Heusden geleverd.

Dat betekent dat er drie bomen te veel lijken beoordeeld. Dat geeft grote twijfels aan de correctheid waarmee alle bomen op leven en dood kunnen beoordeeld zijn, temeer omdat de details over de locatie inclusief kaart ontbreken.

Bij een vorig VTA onderzoek van 24-2-2022 van een van de bomen nummer 32 was wel een concrete locatie kaart bijgesloten dat nu ontbreekt bij alle bomen.

De VTA een momentopname is van september 2022

Uit de VTA analyse blijkt dat het merendeel van de bomen nog minimaal 10-15 of 15 jaar of langer kan leven. Niet alleen de oude maar alle bomen op de Bergsche Maasdijk zijn volgens de

---

⁷ <https://www.zaltbommel.nl/data/downloadables/2/4/9/4/groenbeleid-2016-2026.pdf>

omwonenden en mensen uit de regio heel belangrijk voor het landschap, ecosysteemdienst zoals CO2 opslag, waterberging, schaduwwerking, etc.

Een analyse van de VTA is bijgevoegd.

48% van de bomen heeft een verwachting van 10-15 jaar

34% van de bomen meer dan 15 jaar

en 40% van de bomen scoort een voldoende.

We zien maar twee beoordelingen, onvoldoende of voldoende. Het is niet duidelijk wat de andere kwalificaties zijn en hoe die beoordeeld worden. De kunnen zes VTA categorieën worden aangegeven volgens Groenkeur, die nu niet uit de analyse naar voren komen. Kennisplatform CROW stelt dat er een gebrek is aan definities.

De VTA is een visuele controle, een momentopname. Er zijn meerdere onderzoekstechnieken waarvoor geen opdracht is gegeven aan De Boom inspecteurs.⁸ Nu alles kappen is niet urgent. Het is maar een momentopname geweest zonder afbreuk te doen aan de onderzoeker kan een second opinion / contra VTA een totaal ander beeld geven.

Dat was aan de orde op het Eiland Nederhemert toen SBB dertig populieren in de buurt van het kasteel van dezelfde omvang wilde kappen. Na bewonersprotest is de opdracht gegeven aan OBTA de Linde. Het resultaat is van 25 van de 30 bomen konden blijven staan.

Wij verzoeken u een nieuw een beter onderzoek te doen en een breder onderzoek dat meer kijkt naar de mogelijkheden die er wel zijn om de bomen te beheren en te behouden zoals een BEA onderzoek, een bomen effect analyse.

Volgens opvraag bij de provincie zijn er geen uitgekeerde schadeclaims door bomen en geen incidenten met takken geweest. Als er kans is op vallende takken is dat voor eenieder op voorzienbare momenten, met code oranje/rood waarschuwingen en waarbij iedereen wordt geacht zoveel mogelijk binnen te blijven en geen fietsers op de dijk kunnen fietsen. Bij voldoende beheer en onderhoud is er niets aan de hand dat het maatschappelijk risico niet kan dragen. Zo was in de zomer van 5 juli 2023 bij mega storm Polly niets aan de hand op de Bergsche Maasdijk terwijl de bomen volop in het blad stonden en veel zwaarder zijn dan in de winter wanneer de meeste stormen voorkomen. Gemiddeld gaat het over twee dagen storm per jaar.⁹

Het was bij de VTA uitvoerder De Boom Inspecteurs bekend dat er Woo verzoeken waren in verband met aangekondigde totaalkap die in de media kwam. In hoeverre was de VTA analyse gekleurd naar de wens van de opdrachtgever? De Boom Inspecteurs kreeg de bijgevoegde onderzoeksopdracht kort voor 21-7-2022 en mocht alleen de negatieve aspecten onderzoeken die de motivatie van kap konden dienen. Het is niet duidelijk via welk protocol de extra onderzoeksvragen beoordeeld moeten worden.

Een tweetal locaties waar de roekennesten volgens NDDF zitten ontbreken in de QuickScan en Projectplan Roek en Ruige Vleermuis dat Eelerwoude heeft aangeleverd.

Waarom ontbraken bijna alle 33 roekennesten in de VTA waarneming?

---

⁸ Opdracht 2022 aan Boom Inspecteurs

⁹ <https://www.knmi.nl/nederland-nu/klimatologie/lijsten/zwarestormen>

Naast de bomen die ruige dwergvleermuis huisvesten is er geen onderzoek gedaan bij boom nummer IZNBn831-0032 en bij de twee solitaire iepen die volgens de zoogdierenvereniging wel geschikt zijn.¹⁰

Het is niet met zekerheid te stellen of het vleermuizenonderzoek volledig en correct is uitgevoerd.

Het gaat hier over 2 monumentale iepen en 48 populieren waarbij er 33 een waardevolle en/of monumentale bescherming volgens de Bomenlijst en het beschermde dorpsgezicht hebben. In de VTA rapportage heeft één boom geen nummer en bij alle bomen ontbreekt een kaart met locatiegegevens zoals coördinaten en de nummers die bij provinciale wegen.

Het wegenbeleid van de provincie is er niet op gericht om bomen te beheren en in stand te houden, maar om zo min mogelijk naar alternatieven te kijken en zo snel mogelijk te vellen. Het beleid houdt geen rekening met klimaat- en biodiversiteitsdoelen, ruimtelijke en emotionele waarden en met gebieden waar herplant mag en met monumentale waardevolle bomen en het beschermd dorpsgezicht.¹¹ Het is strijdig met de Urgenda klimaatuitspraak¹² en met het Gelders uitvoeringsprogramma bomen en bos.¹³

De leeftijd van de bomen is volgens de aanvraag 72 jaar.

Populieren kunnen wel 80 tot 150 jaar oud worden volgens een bron van de Bomenstichting.¹⁴

Er zijn nog twee van de vijf monumentale iepen uit de jaren 20 langs de Bergsche Maasdijk. Er zijn drie monumentale iepen verdwenen zonder dat ze zijn omgewaaid. Daar is geen water- of omgevingsvergunning voor aangevraagd. Er is t/m medio 2022 geen APV noodtoestemming aangevraagd volgens de gemeente Zaltbommel. De bomen verdwenen zonder dat er een bomenonderzoek of ecologisch onderzoekdeed uit maakte van de beoordeling-voor een vergunning. Volgens de aanvraag watervergunning uit 2023 zijn er aantal stobben van bomen die alsnog verwijderd moeten worden. De stobben staan op locaties waar de monumentale iepen zonder vergunning verdwenen.

Iepen kunnen 150 tot 200 jaar oud worden.¹⁵

De nog aanwezige iepen hebben een monumentale status en komen voor in het landelijk register. Deze bomen kunnen nog minimaal tot en met de volgende onderhoudsperiode mee.

---

¹⁰

<https://www.zoogdierveniging.nl/sites/default/files/imce/nieuwesite/Zoogdiersoorten/Vleermuizen%20algemeen/downloads/Praktijkgids%20lanen%20en%20vbm%20-%20versie%2026%20maart%202012.pdf>

¹¹ https:// gelderland.stateninformatie.nl/document/7726229/1/Achtergronddocument_werkwijze_bomen

https:// gelderland.stateninformatie.nl/document/9951503/1/CW_en_PD_-_Bijlage_Bomen_langs_provinciale_wegen_%28PS2021-261%29

¹² <https://www.rechtspraak.nl/Bekende-rechtszaken/klimaatzaak-urgenda>

¹³ https://media.gelderland.nl/Uitvoeringsprogramma_Bomen_en_Bos_vastgesteld_15_dec_2020_d6c1740ce6.PDF

¹⁴ <https://www.bomenstichting.nl/infotheek-en-faq/informatie-over-bomen/populier.html>

¹⁵ <https://www.bomenstichting.nl/infotheek-en-faq/informatie-over-bomen/hollands-iep.html>

De kans op takbreuk valt in de echte praktijk mee. Bij de laatste grote storm "Polly" was er geen takverlies van de bomen die vol in het blad stonden langs de Bergsche Maasdijk. Storm komt gemiddeld een paar dagen per jaar voor en in dergelijke omstandigheden worden mensen gewaarschuwd met code oranje/rood om niet op straat te gaan. Fietsers en voetgangers zijn met storm niet aanwezig op de Bergsche Maasdijk. Er zijn volgens Woo geen uitbetaalde (schade)claims bij de wegbeheerder bekend i.v.m. de bomen. Bij voldoende onderhoud maken schadeclaims geen kans.

Beoordeling van de aanvraag

Groot openbaar belang

De ontheffing is aangevraagd op basis van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen om sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

P 7 van 17 *"De bomen die verwijderd worden staan allemaal op een verkeersonveilige afstand van de rijbaan."*

Volgens het ontwerp besluit en de genoemde aanvraag omgevingsvergunning gaat het o.a. over vier bomen bij Strandbad Well. Tussen Well en strandbad Well ligt een afzonderlijk fietspad langs de N831 De Bergsche Maasdijk. Dat betekent dat daar geen fietsers op de rijbaan komen en er meer ruimte is voor motorvoertuigen. Het betoog gaat niet op voor alle bomen en is voor de overige bomen onvoldoende gemotiveerd.

Zowel in het ontwerp besluit als in de aanvraag is in strijd met motivering niet concreet gemotiveerd met gedetailleerde kaarten en boomnummers volgens VTA waaruit blijkt dat er een verkeersonveilige afstand van de rijbaan is. Een aantal bomen staan weldegelijk op verkeersveilige afstand van de rijbaan en als er gekozen wordt voor een andere opzet (met vrij liggend fietspad), dan staan alle bomen op verkeersveilige afstand van de rijbaan.

Er is te weinig aandacht voor andere bevredigende oplossingen zoals bijvoorbeeld afwijkende verharding, ribbelstroken, rammelstroken en grasbetonranden. Verkeersveiligheid begint overal met een sterke harde wegberm met zoveel mogelijk grasbeton langs de Bergsche Maasdijk die voorkomt dat voertuigen in een slip komen als ze even van de rijbaan raken.

Het ribbel/grasbeton ligt nu in de bochten bij de kruising Bern en komt helemaal niet terug in de aangeleverde vergunningsaanvragen bij het WSRL waardoor de aanvrager de verkeersveiligheid verslechtert door het gewijzigde afvalt/beton in het nieuwe plan.

Volgens de watervergunning komt er in de berm geen verharde opvang terug bij de oversteek bij strandbad Well waar fietsers in de berm nu een plaats hebben om over te steken. Als fietsers op de rijbaan al dan niet in groepjes moeten stoppen om over te steken op een drukke N weg verslechtert de inrichting van het project de verkeersveiligheid.

Er is een tunnelvisie op verkeersonveilige afstand van de bomen terwijl er onvoldoende aan andere oplossingen wordt gewerkt.

Van bomen is algemeen bekend dat die voor een natuurlijk snelheid verlagend gedrag zorgen. Die versmallen de weg optisch, geven duiding aan de bochten waar het waterschap geen landhekken wil en zorgen voor ontzag bij bestuurders waar geen haagje mee kan concurreren.

Er zijn meer feiten en omstandigheden die beoordeeld dienen te worden of de verkeerssituatie door toedoen van de bomen onveilig is en veiliger wordt na het kappen van alle bomen op de N831.

Het project zal, zoals de plannen nu zijn, juist meer verkeersgevaar opleveren. Zo worden er bij de stoepen/opritten bij Nederhemert Zuid Kerklaan / Kasteellaan 2x3 bomen geplant. Die Pluim-es bomen die in de watervergunning zijn aangevraagd kunnen 10 meter hoog worden en is maar matig winterhard tot min 12.¹⁶ Eelerwoude brengt dit als discutabele verkeersoplossing in bij de monumentencommissie op 12-7-2022. Het verkeer dat de hogere dijk op moet heeft daar juist last van. Ook is deze boomsoort te hoog en heeft die een kluitomvang van 40 tot 80 cm hetgeen de plaatsing volgens de Keur niet is toegestaan.¹⁷ Het is niet besproken in het overleg met WSRL op 8-12-2021 kenmerk 2018 021167 waar de hagen wel besproken zijn en ook de voorwaarden, namelijk een worteldiepte van nieuw aanplant tot maximaal 30 cm.

Bij de kruising Bernsedijk met een gevaarlijke bocht worden een groot aantal nieuwe bomen geplant volgens de aanvraag bij het waterschap. Deze bomen mogen volgens de aanvraag bij het waterschap in de beschermingszone van de dijk maximaal 5 meter hoog worden.

Li Ligusterhaag 3 meter¹⁸

Ha Hazelaar 7 meter¹⁹

WA Wilde appel 7-9 meter²⁰

Los van het feit dat het discutabel is qua vergunningen, ontnemen deze bomen en stuiken mede door hun hoogte en de dichtheid het zicht op het verkeer op de kruising en bocht op de N831 dat over grote afstand in beeld moet blijven. Het gaat over het belang van het verkeer, dat de dijk nadert vanaf de zijwegen.

Verkeer vanaf de kernen rijdt lager dan het verkeer op de N831 en heeft sneller last van de hoogte van beplanting.

Voertuigen op de N831 hebben geen respect voor haagjes en bomen onder langs de zijwegen die aansluiten op de N831 maar wel ontzag voor de bestaande bomen. Ook buiten de N831 ontstaan er nu al problemen doordat het zicht van en naar de percelen ontnomen wordt en de onverharde gemeentelijke wegen een lange remweg hebben. Rondom de stoepen komen fietsers en landbouwverkeer verder in de problemen op de smalle weg als het zicht verder verslechtert door struiken/bomen en zowel de fietsers en het landbouwverkeer bij het hoogteverschil op een stoep nauwelijks een kant op kunnen in de gravel.

¹⁶ <https://bomenbieb.nl/boomsoorten/pluim-es/>
<https://www.debomeshop.nl/laanbomen-laanboom-kopen-bomen-bestellen/277-fraxinus-ornus-pluimes-bloemes.html>

¹⁷ <https://www.vdberk.nl/bomen/fraxinus-ornus/>

¹⁸ <https://www.groenrijk.nl/plantengids/plant/heester/ligustrum-ibolium>

¹⁹ <https://www.floravannederland.nl/planten/hazelaar>

²⁰ <https://www.vdberk.nl/bomen/malus-sylvestris/>

Bij de gemeente Zaltbommel zijn geen verkeersdeskundige adviezen beschikbaar volgens een Woo besluit.

Het bomenplan komt uit de koker van Eelerwoude die volgens openbare bronnen niet deskundig is op het gebied van verkeer. In de opdracht kregen ze ook geen verkeerskundige opdracht.

De meeste waardevolle bomen staan aan één kant van de dijk zonder dat er aan de overkant een boom is. Er is ruimte om de weg tegenover de bomen aan de andere kant wat te verruimen ten koste van berm zodat de rijbaan meer ruimte krijgt en de bomen kunnen blijven. Bij het waterschap zijn altijd mogelijkheden in het maatschappelijk belang van klimaat biodiversiteit om de rijbaan enigszins te verbreden. Aardig om te vermelden is dat de verkeersincidenten van de afgelopen jaren daar plaatsvonden, waar geen bomen staan.

Er is geen onderzoek gedaan naar innovatie die voor veiligheid met behoud van bomen kunnen zorgen. Er bestaat laserverlichting, maar ook lichtgevende steentjes in asfalt kunnen bijdragen aan meer veiligheid in de bochten en bij de bomen.²¹ In Brabant is op de provinciale weg N329 in samenwerking met Heymans 'glowing lines' glow in the dark toegepast in Oss.²² Dat zijn oplossingen waarbij er in de berm geen extra obstakels komen.

De ontwerp ontheffing is volgens p 4 van 17 afgegeven op basis van volksgezondheid, openbare veiligheid, dwingende reden van groot openbaar belang met inbegrip van sociale of economisch aard.

Het probleem is niet beargumenteerd in strijd met het motiveringsbeginsel.

De hoogwaterveiligheid loopt volgens meerdere bronnen geen gevaar. Dat blijkt o.a. uit de aanvraag omgevingsvergunning waarin vermeld is dat de bomen van het waterschap niet weg hoeven vanwege de waterveiligheid. Al in 2022 zijn er door VVD en nu recent door de geborgde natuurzetel vragen gesteld aan WSRL; die bevestigen allemaal het beeld dat de bomen niet weg hoeven voor de waterveiligheid maar dat men zich laat overtuigen over verbetering van verkeersveiligheid zonder goede bronnen.

Bijna alle 50 bomen staan aan de gunstige binnendijkse kant van de dijk waar meer mogelijk is volgens de Keur. Er staat maar een woning in de directe buurt van de bomen. Bij de meest voorkomende wind in Nederland is de wind/valrichting van takken van de rijbaan af in het gras.

De monumentencommissie wordt op 22-07-2022 p. 2 gemeld, door de provincie die niet over waterveiligheid gaat, dat alle bomen om de hoogwaterveiligheid op de dijk te verbeteren weg moeten. Vervolgens spreekt men de noodzaak direct men dit op p.3. *'Er vinden tijdens het groot onderhoud geen werkzaamheden aan de dijk plaats. Ook in de nabije toekomst zijn hiertoe geen plannen bekend bij de waterschappen. Tegemoet komen aan wensen van bewoners en grondeigenaren.'* In de tweede bijeenkomst op 11-07-2023 komt tot uiting dat ze helemaal niet

---

²¹ <https://www.rtlnieuws.nl/tech/artikel/4003886/lichtgevend-fietspad-van-roosegaarde-geopend>
<https://openbareverlichting.nl/lanevision-het-einde-van-de-lantaarnpaal/>

²² <https://www.bright.nl/nieuws/1097317/rijden-door-het-wonderland-van-daan-roosegaarde.html>

hebben gegrepen wat grondeigenaren en bewoners willen.' Kennelijk misten ze ook de berichten in de media van februari 2022.²³

De deltacommissaris liet op 24-02-2022 weten in een nieuwsbrief dat de Bergsche Maasdijk onder Zaltbommel pas na 2035 aan de beurt komt voor dijkverbetering.

Uit een onderzoek 'schade aan waterkeringen door omgevallen bomen na de storm van 18 januari 2007' van Alterra/RWS blijkt dat de opgetreden schade aan waterkeringen door omgevallen of ontwortelde bomen gering was. In het hele gebied van WSRL (Gelderland Zuid Holland Utrecht en deel van Brabant Altena) zijn toen slechts drie bomen in de buurt van dijken bezweken.²⁴ Bij de drie bomen waren ook bomen langs niet primaire waterkeringen die een lager toezicht hebben. Volgens inwoners die al generaties op het Eiland en in Bern wonen is met zekerheid vast te stellen dat er nog nooit een boom langs de Bergsche Maasdijk is omgewaaid. Bij de watersnoodramp 1953 en andere grote calamiteiten 1995, 2021 hielden de bomen op de dijk stand.

Er zijn ter plekke geen schades aan het wegdek bekend. De populieren zijn op een dermate manier geplant dat dit niet aan de orde is.

Verkeersveiligheid

Men beoogt verbetering van verkeersveiligheid maar heeft geen verfijnde historische analyse van incidenten met alle feiten en omstandigheden die daarbij speelden. Evenmin kan men aantonen dat met het beoogde groot onderhoud de verkeersveiligheid verbetert door het verwijderen van alle bomen inclusief zeldzame vleermuizen roeken en andere natuur, maar wel dat de natuur onherstelbaar beschadigt. Bomen zorgen 365 dagen per jaar voor klimaat, natuur en landschap en juist voor lagere verkeerssnelheden. Dit is nog meer het geval in de bochten waar bomen op grote afstand een positief effect hebben op de verkeerssnelheid.

Verkeersveiligheid lijkt het hoofddoel van het project om de ontwerp ontheffing te rechtvaardigen. Het bureau dat door de provincie de opdracht is vergund de rapporten te leveren is niet deskundig op gebied van verkeer. Ze konden volgens de gunning geen oordeel geven over verkeer wegens het gebrek aan kennis. Dat blijkt uit de sbi KvK codes, hun website en de statuten²⁵. Wel blijkt o.a. het verslag van 10-6-2021 met kenmerk 2018 011672 dat eigen ambtenaren op het gebied van verkeer van de provincie Gelderland de verkeershoofdstukken aanleveren aan Eelerwoude die ingeschreven staat bij de KvK onder nummer 06052035 Eelerwoude.

Er is geen onderbouwing in het ontwerpbesluit opgenomen met betrekking tot verkeerssnelheidscontrolemetingen over een langere periode en ook is nergens het effect gemeten/bekend gemaakt van de doorgevoerde snelheidsverlaging van 80 naar 60 km/uur. Is er bij eventueel uitgevoerde metingen rekening gehouden met lockdowns en vakantieperiodes?

²³ <https://www.bd.nl/bommelerwaard/bergsche-maasdijk-krijgt-een-compleet-ander-aanzicht-50-bomen-verdwijnen~a2d74fd6/#:~:text=Annemiek%20Steenbekkers%20FBD-,Bergsche%20Maasdijk%20krijgt%20een%20compleet%20ander%20aanzicht%3B%2050%20bomen%20verdwijnen,Zuid%20denken%20daar%20anders%20over.>

²⁴ <https://edepot.wur.nl/23206>

²⁵ <https://eelerwoude.nl/kennis-en-kunde/>

Wat heeft de provincie de afgelopen jaren ondernomen om de snelheid naar beneden te krijgen?

Bij elk groot onderhoud verwijst men naar maatregelen die GS uitvoert en vervolgens lijkt er niets te veranderen in handhaving en controle.

Wat heeft GS als wegbeheerder daadwerkelijk ondernomen om invloed uit te oefenen op handhaving snelheid?

Wat verwacht GS via te kunnen bewerkstellingen wat er de komende jaren ondernomen wordt op het gebied van snelheidscontroles.

Zo blijkt in het verslag over 9-6-2021 kenmerk 2018 011672 dat de gemeente geen voorkeur heeft voor de kap in 1 keer omdat bomen bepaalde waarde hebben en voorkomen moet worden dat het racebaan wordt.

De provincie liet 9-6-2021 al weten de voorkeur te hebben alles in 1 keer te kappen. Op 8-12-2021 stelde provincie voor eerst aan te planten en daarna rooien. De provincie wilde vanuit verkeersveiligheid de bomen zo snel mogelijk weg hebben.

Op 26 juli 2022 stond het n831 project op de agenda van de monumentencommissie. Op p.3 van het verslag stelt de deelnemer namens de provincie: *dat er een opdracht is verleend bij een bureau om na te gaan wat de gevolgen zijn van de uitsterfconstructie op de verkeersveiligheid.*²⁶

Een jaar later op 11-7-2023 kwam het N831 project weer op de agenda van de monumentencommissie. Cruciale informatie over de agenda en stukken over het advies ontbrak bij de vergunningsaanvraag Zaltbommel. Volgens de opgevraagde stukken is 11 juli 2023 geen verkeersonderzoek gedeeld met de monumentencommissie.

Omwonenden hebben regelmatig naar externe gespecialiseerde verkeersadviezen gevraagd bij de provincie die nooit een opdracht of rapport heeft gedeeld. De gemeente beschikte in 2023 volgens Woo ook niet over een verkeersonderzoek.

Wat zou er gebeurd zijn? Was er geen verkeersonderzoek of kwam de concept analyse niet uit?

Er kan in elk geval niet vastgesteld worden dat er een absolute acute noodzaak en geen andere bevredigde oplossing is die de totaalkap en de activiteiten uit de ontwerp ontheffing rechtvaardigt.

Verlichting p.7 van 17

'Daarnaast wordt er ter hoogte van de kruispunten verlichting geplaatst.'

De kruispunten Bergsche Maasdijk / Bernsedijk omvat twee primaire waterkeringen waarbij er zowel op grond van het bestemmingsplan Buitengebied Zaltbommel als op grond van de Waterwet vergunningen nodig zijn voor verlichting en bekabeling.

Ter hoogte van Nederhemert zijn er op de Bergsche Maasdijk geen kruisingen maar enkele aansluitwegen in de beschermingszone van de primaire waterkeringen waarbij er zowel op grond van het bestemmingsplan Buitengebied Zaltbommel, het beschermde dorpsgezicht Eiland Nederhemert als op grond van de Waterwet en het bestemmingsplan vergunningen nodig zijn voor verlichting en de bekabeling.

Uit de inloopbijeenkomst op 3 juli 2023 en het aanvraagformulier met nummer 7835875 en de aanvraag watervergunning van 23 juni 2023 voor de nog niet verleende omgevings- en

²⁶ Bijlage vastgesteld verslag monumentencommissie d.d. 26-7-2022

watervergunning blijkt dat er nauwelijks vergunningen voor verlichting en bekabeling zijn aangevraagd op het traject tussen strandbad Well en Heusden. Deze nieuwe verlichting staat op dit deel van de N831 tussen strandbad Well en Heusden op geen enkele tekening.

Dit wordt bevestigd in het beeld dat aan de hand van Woo verzoeken en waar wel in het verslag d.d. 04-02-2021 kenmerk 2018-011672 op p. 2 van 4 vermeld wordt dat er geen infra (stroom bekabeling) aanwezig is voor verlichting.

Ook is regelmatig in de Woo stukken te lezen dat het waterschap geen attributen zoals landhekken op de dijk wil hebben. De verlichting die in de beschermingszones van het WSRL valt is volgens de beschikbare verslagen nooit concreet besproken.

Zowel voor verlichting als bekabeling gelden op primaire waterkeringen veel beperkingen en zijn die ook vergunning plichtig volgens de waterwet.

Er is in het dossier van de omgevingsvergunning geen advies bekend van de monumentencommissie over de toepassing van nieuwe verlichting in het beschermde dorpsgezicht van het Eiland Nederhemert.

De verkeersveiligheid wordt niet verbeterd door verlichting inclusief bekabeling waarvoor geen natuur- omgevings- en watervergunning is aangevraagd en geen elektra beschikbaar is en niet of nauwelijks vergund kan worden.

Via het verkeersbesluit in het provincieblad onder nr. 61868 van 8 november 2018 is de N831 ingericht als erftoegangsweg buiten de bebouwde kom en is de maximum snelheid van 80 naar 60 km per uur gewijzigd. Dat heeft er toe geleid dat er sinds 2018 geen fatale ongevallen meer geweest zijn op het traject volgens de informatie over de periode 2014-2022 die de provincie ter beschikking heeft gesteld. Alle incidenten op de N831 zijn eveneens te herleiden via publieke bronnen.

Men weet nog niet wat het positieve effect zal zijn van de te verhogen drempels met behoud van alle bomen.

Veel van de waardevolle beschermde bomen op de N831 staan in clusters bij opritten en bochten. Daar zorgen de bomen voor het bakenboom effect en waarschuwen het verkeer al op zeer grote afstand dat men een gevaarlijke situatie nadert en zorgen voor zelfsturend gedrag dat de snelheid van nature verlaagd.²⁷ Dit beeld wordt bevestigd door externe verkeersdeskundigen.

Het waterschap wil volgens verslagen geen landhekken op de dijk die verkeersveiligheid in bochten verbeteren. Het gaat over gevaarlijke bochten op de N831 waar nu 365 dagen per jaar bomen op grote afstand duiding geven aan de komst van een gevaarlijke bocht.

De provincie wil nu omwille van de verkeerssnelheid alle bomen, ook daar waar wel een fietspad is, totaal verwijderen zonder dat daarmee met zekerheid de verkeerssnelheid gaat dalen. Ook is het aannemelijk dat bij de bochten en de kruisingen juist meer ongevallen gebeuren of erger nog dat voertuigen tegen woningen bij de dijk gelanceerd worden.

De provincie heeft nu een aantal drempels bij bomen gesitueerd en dat kan juist voor snelheidsverlaging bij de bomen zorgen zonder de bomen te verwijderen. De provincie denkt dat de verhoogde drempels voor een lagere verkeerssnelheid gaan zorgen.

²⁷ [https://mijn gelderland.nl/inhoud/routes/cultuurhistorie-in-het-land-van-maas-en-waal/bakenbomen#:~:text=Maasbandijk%2C%20Niftrik&text=Bakenbomen%20zijn%20bomen%20\(populier%20en,deel%20van%20de%20Maas%20voor.](https://mijn gelderland.nl/inhoud/routes/cultuurhistorie-in-het-land-van-maas-en-waal/bakenbomen#:~:text=Maasbandijk%2C%20Niftrik&text=Bakenbomen%20zijn%20bomen%20(populier%20en,deel%20van%20de%20Maas%20voor.)

Als dat zo is kunnen de verhoogde drempels ook rondom de bestaande bomen gesitueerd worden zodat er bij de bomen rustig gereden wordt. Uit de opgevraagde informatie blijkt dat de provincie vanaf het begin in 2020 de kap van de bomen op het menu had staan.

Volgens meerdere bronnen en de bijlage bij de omgevingsvergunning Zaltbommel hoeven ze van het waterschap nu niet in een keer allemaal weg en de gemeente Zaltbommel zag het grote klimaat en biodiversiteitsvoordeel, maar de provincie lobbyt vanaf 2020 om de totaalkap te effectueren zonder te kunnen garanderen dat de verkeerssnelheid daalt en de verkeersveiligheid verbetert. De gemeente Zaltbommel waarschuwt voor het racebaan effect.

In het verslag van 8-7-2021 met kenmerk 2018-011672 p.2 merkt men al op: *'Als de bomen tussen beide aansluitingen op de N831 vervallen, ontstaat een nieuwe verkeersgevaarlijke situatie doordat de aansluitingen dan niet meer voldoende opvallen.'*

Met een kale dijk zullen fietsers zich nog onveiliger voelen en nog meer rijwielen de N831 mijden.

Met de onlangs gehouden petitie stellen veel meer dan 3000 omwonenden en belanghebbenden dat ze geen heil zien in de totaalkap en een apart fietspad ambiëren dat ook in het bestuursakkoord van de gemeente Zaltbommel staat.²⁸

Een fietspad dat de gemeente Zaltbommel in haar bestuursakkoord heeft zal in 2024 nog niet aangelegd kunnen worden. Wat wel een tussenstap naar een toekomstig fietspad kan zijn, is dat bij Nederhemert Zuid de fietsers van oost naar west via de bestaande stoepen (een soort ventweg) gaan fietsen zodat er meer ruimte komt op de rijbaan bij de bomen. Dat kan ook bij de kruising bij de Bernsedijk, daar is de dijk extra breed en hoog (gronddepot Bergsche Maas) en kunnen de fietsers m.b.v. eenvoudige herbruikbare demontabele bouwmaterialen zoals betonplaten steltonplaten van oost naar west door de nu nog bestaande grasdijk fietsen. Buitendijks bij de Veerweg is de dijk erg breed en kunnen er fietsers achter de waardevolle roekenbomen geleid worden. Het waterschap geeft het beheer van de dijkpercelen jaarlijks uit. Bij strandbad ligt ook al een fietspad en binnen de Keur en het eigendommenbeleid zijn er mogelijkheden voor maatschappelijke projecten. Het eigendommen beleid van WSRL bevestigt dit beeld: *'Het waterschap hanteert in de nota 'recreatief medegebruik van waterschapseigendommen' het uitgangspunt dat recreatie zoals wandelen, fietsen en kanoën op, in en langs de zich daartoe lenende watergangen, waterkeringen en andere waterschapeigendommen mogelijk is. Het recreatief medegebruik van door het waterschap aangelegde voorzieningen zal waar mogelijk worden gestimuleerd, tenzij er andere afspraken zijn gemaakt of dit leidt tot overlast.'*²⁹

Omdat het waterschap liever geen attributen in de berm heeft, kunnen de bestaande bomen wat gebruikelijk is in andere gemeenten) van reflectiemateriaal worden voorzien om ze beter zichtbaar te maken in het donker.

Bij elk groot onderhoud van de N831 stelt de provincie dat er pas gehandhaafd kan worden nadat er aanpassingen zijn gedaan aan de weg. Dit blijft zich herhalen terwijl men nu het effect nog niet kent van het nieuwe plan waarbij men alle bomen ongewenst wil vernietigen. In de regio zijn wel flitskasten op de Brabantse N wegen geplaatst, dat moet hier toch ook kunnen.

²⁸ <https://petities.nl/petitions/maak-de-bergsche-maasdijk-veiliger-voor-fietsers?locale=nl>

²⁹ <https://www.waterschapprivierenland.nl/eigendommenbeleid>

De regels over de afstand van de bomen t.o.v. de rijbaan komen uit Gelderland en zijn niet verplicht op basis van een richtlijn o.i.d. Gelderland maakt eigen regels die men kan aanpassen en men mag afwijken volgens de discretionaire afwijkingsbevoegdheid. In dit kader kan gesteld worden dat er bij heel veel N-wegen bomen dicht langs de rijweg staan en nog steeds aangeplant worden.

Daarnaast is er ook nog een mogelijkheid om de situatie rondom de opritten Nederhemert Zuid kruising Bern de status binnen de bebouwde kom aan te passen zodat er andere regels kunnen gelden die nog beter bij de bomen passen. Dat kan een bevoegdheid van GS zijn.

Er zijn geen goede participatie gesprekken gehouden. Men ontweek inwoners. Op 5-12-2020 stelde de provincie dat er volgens 'M geeft aan dat in Bern en Nederhemert geen dorpsraderen zijn'. De Dorpsraad van Nederhemert was de eerste in de Bommelerwaard en bestaat inmiddels 11 jaar! Ze zouden contact zoeken met Well en ZLTO welke beiden t/m 2023 niets hebben vernomen. Over Cumela stelt de omgevingsmanager dat die op 5 juli 2019 akkoord gaf terwijl het project toen niet eens aanbesteed of van start was. Volgens de aanbesteding was men gericht op uitvoeren van het eigen plan van de afdeling uitvoering werken. Zo lijkt er niet gedacht te zijn aan participatie van de Bomenstichting en de fietsersbond.

Het echte probleem is niet goed geduid en er zijn wel degelijk andere bevredigde oplossingen, maar had de afdeling werken nauwelijks behoefte aan oplossingen die de totaalkap in de weg stonden.

'Gebruikte gegevens

In het bij de aanvraag toegevoegde projectplan "Projectplan Roek en Ruige dwergvleermuis Bergsche Maasdijk, Nederhemert" Eelerwoude, 19 mei 2023, "Nader onderzoek Wnb, Bomen N831 Kerklaan, Kasteellaan, Bernsedijk, recreatieplas Strandbad Well" Eelerwoude, 2022 en "QuickScan Wet natuurbescherming N831 Kerklaan, Kasteellaan, Bernsedijk, Strandbad Well" Eelerwoude 2022, zijn opgenomen:

- Het uitgevoerde ecologisch onderzoek en de resultaten;
- Een effectbeoordeling van het project;
- De te nemen mitigerende of compenserende maatregelen;
- Alternatievenafweging;
- Onderbouwing wettelijk belang;
- Beoordeling staat van instandhouding.

In de aanvraag beschreven ecologische waarden en de effecten van het project op deze waarden

Er heeft een ecologisch onderzoek plaatsgevonden naar vleermuizen en roeken in 2022.

De aanvrager heeft aangegeven dat de onderzoeken zijn uitgevoerd op basis van het op dat moment vigerende vleermuisprotocol van het Netwerk Groene Bureaus en de kennisdocumenten van BIJ12.'

Naast de aanwezige verblijfplaats van ruige dwergvleermuis zijn foeragerende en/of overvliegende gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis waargenomen.'

Bij de op 11 oktober 2022 verleende omgevingsvergunning (ODR 2212777 gemeenteblad 19 oktober 2022 nr. 462214 voor de kap van een boom d.d. 21 december 2022, dat na bezwaren

door de provincie werd ingetrokken, zou volgens het bericht dat de gemeente Zaltbommel meldde 'op 22 december 2022 " De reden voor het intrekken van de vergunning is dat uit het onderzoek van een ecologisch bureau is vastgesteld dat er twee holten in de boom zitten welke geschikt kunnen zijn voor vleermuizen. Vanuit de Omgevingsdienst Rivierenland heb ik bericht gekregen dat er op 2 januari 2023 het besluit wordt genomen om de vergunning in trekken. '

Het gaat over boomnummer IZBN831 0032 waarbij op 24-02-2022 door De Boom Inspecteurs het primaire advies was gegeven om te kandelabereren. In 24-02-2022 waren er spechtengaten in 06-09-2022 wordt er maar 1 gerapporteerd. Op 15-02-2022 kon boom (ZBN831 0032 nog behandeld worden, terwijl er korte tijd later op 06-09-2022 een kapadvies komt er van uit gaande dat de inspecteur op de hoogte was van de grote wens om alle bomen te verwijderen.

Dan rijst de vraag in hoeverre het eerste verzet, dat in februari 2022 in de media kwam, invloed heeft gehad op de VTA controle van alle bomen.³⁰

Het VTA onderzoek kwam er pas na Woo verzoeken omdat de totaalkap in het nieuws kwam. Er zou nog aanvullend vleermuizen onderzoek plaats vinden op het eiland Nederhemert. Uit de stukken die overlegd zijn bij de omgevingsvergunningsaanvraag van 6 juni jl. bij de gemeente Zaltbommel blijkt dat het niet gebeurd is. Eelerwoude heeft acht veldbezoeken in het plangebied onderzocht volgens het projectplan Roek en ruige dwergvleermuis d.d. 19-05-2022 p. 9. Volgens p. 10 blijkt dat op 13-06-2022 het laatste kraamonderzoek was en op 14-06-2022 het laatste baltonderzoek. Gezien het voorgaande blijkt bij een van de bomen op de Bergsche Maasdijk Kasteellaan dat het daar niet gebeurd is en rijst de vraag waar nog meer niet. Volgens afbeelding 1 op p 6 van het genoemde rapport ontbreken de twee locaties waar monumentale iepen en vier locaties waar solitaire jongere populieren staan op de afgebeelde planlocaties. In het schema tabel 1 p. 10 is niet op te maken waar men het onderzoek concreet heeft uitgevoerd. Dit beeld wordt bevestigd in de QuickScan. Aan de hand van het dossier is bekend dat Kasteel Nederhemert belangrijk is voor vleermuizen.

Er is niet met zekerheid vast te stellen of het ecologisch onderzoek op voldoende plaatsen is uitgevoerd! Dit dient alsnog te gebeuren als men de kapwens wil doorzetten.

"Mitigerende maatregelen

Tabel 3 geeft een overzicht van de te realiseren alternatieve voorzieningen voor de roek en de ruige dwergvleermuis. De voorzieningen worden aangebracht volgens en in overeenstemming met de richtlijnen uit de kennisdocumenten van BIJ12. In bijlage 3 van deze ontheffing zijn de locaties van de voorzieningen opgenomen.

Roek permanente mitigatie

Er zijn momenteel geen geschikte alternatieve nestbomen in de directe nabijheid van de kruising aanwezig. Als gevolg van het kandelabereren van potentiële alternatieve nestbomen in het najaar van 2022 in de uiterwaard van de Maas, zijn er in de huidige situatie geen geschikte nestbomen in directe nabijheid

³⁰ <https://www.bd.nl/bommelerwaard/bergsche-maasdijk-krijgt-een-compleet-ander-aanzicht-50-bomen-verdwijnen~a2d74fd6/#:~:text=Annemiek%20Steenbekkers%20FBD-,Bergsche%20Maasdijk%20krijgt%20een%20compleet%20ander%20aanzicht%3B%2050%20bomen%20verdwijnen,Zuid%20denken%20daar%20anders%20over.>

Met opmerkingen [MS1]: Kap vergunning was na 9-2022 verleend en in december 22 ingetrokken

aanwezig. Er is gezocht naar een locatie om nieuwe nestbomen aan te planten op en nabij de dijk. Het waterschap heeft echter aangegeven geen nieuwe bomen op de dijk toe te staan. De roeken zullen in dit geval op zoek moeten naar alternatieven in de wijdere omgeving. Rondom het plangebied zijn binnen circa 10 kilometer meerdere kolonies bekend. Zo zijn er in nabijheid aan de Moffendijk, de Kasteellaan, rond kasteel Nederhemert, rond kasteel Well en, als we verder uitzoomen, rond de dorpskernen Nederhemert, Oudhemert, Aalburg en Ammerzoden voldoende geschikte alternatieve nestbomen aanwezig. Daarnaast zijn er langs de A2 reeds kolonies aanwezig waar onderhavige kolonie zich kan aansluiten en nabij industrieterrein Heusden zijn eveneens in 2018 roekennesten aangetroffen. De roek is daarnaast een flexibele soort. Ze kunnen zich binnen enkele dagen aanpassen aan veranderde omstandigheden. Op de lange termijn zullen de gekandelaberde bomen beschikbaar komen en als nestbomen in gebruik kunnen worden genomen.

Vleermuizen permanente mitigatie

Een maand voorafgaand aan het ongeschikt maken van de 4 bomen én in de actieve periode van vleermuizen worden 4 duurzame vleermuiskasten (type boomkast VK PL 01 of gebouwkast VK WS 11 van Vivara Pro) aan de gekandelaberde bomen binnen 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats geplaatst.

Zie figuur 1 in bijlage 3.

De ten noorden gelegen bebouwing heeft reeds gevelbekleding wat eveneens als paarverblijfplaats gebruikt kan worden.

*De afweging die tot de bomenkap heeft geleid, is tot stand gekomen door het hanteren van het provinciale beleid "Werkwijze bomen langs provinciale wegen" (vastgesteld door GS op 30 maart 2021). In de werkwijze bepaalt GS dat het oplossen van verkeerskundige A- en B-knelpunten prioriteit heeft boven belangen van landschap, natuur en cultuurhistorie. Onder deze knelpunten worden verstaan obstakels in de wegbermen die op een verkeersonveilige afstand van de rijbaan staan. A-knelpunten bevinden zich op zeer korte afstand van de rijbaan, B-knelpunten weliswaar op iets grotere afstand van de rijbaan maar deze vormen verkeerskundig gezien nog steeds een veiligheidsrisico. De bomen die worden verwijderd staan allemaal op een verkeersonveilige afstand (A en B) van de rijbaan. Het betreft tevens bomen die in verval zijn, zo blijkt ook uit een in september 2022 uitgevoerde VTA-analyse. Daardoor bestaat het risico op takuitval op en naast de rijbaan. De bomen vormen daarmee een gevaar voor de verkeersveiligheid. Om de verkeersveiligheid te verbeteren is er geen andere mogelijkheid dan om de bomen te verwijderen. Bij populieren vanaf een bepaalde leeftijd is bekend dat ze een verhoogde kans hebben op takbreuk. *Populus x canadensis* is één van de soorten waar veel takbreuk voorkomt. Dit kan optreden bij populieren vanaf 40 jaar. Het plantjaar van de meeste populieren langs de N831 is 1950 (42 bomen). De leeftijd van deze bomen is 72 jaar. De kans op takbreuk neemt toe naarmate de bomen ouder worden. Ook hangt de kans op takbreuk samen met de windbelasting op de locatie. Op deze locatie is de windbelasting hoog (open landschap). De reden van de takbreuk is het natuurlijke aftakelingsproces van dit soort populier. Dit proces uit zich in het uitbuigen en (uiteindelijk) afbreken van dunne en dikke takken. Dit proces is te zien aan een takstand die steeds horizontaler wordt. In de VTA controle spreekt men van een onbalans in de lengtediameterverhouding van de takken wanneer takken te veel uitbuigen en een risico gaan vormen. Door uitzakken en uitbreken van gesteltakken verandert de kroonvorm. Dit wordt kroonvervorming genoemd.*

Doordat de kroonrand niet meer sluitend is, verandert de windbelasting en vangen de takken meer wind. Alle populieren met het plantjaar 1950 vertonen (ernstige) kroonvervorming en hebben daarmee een hoger risico op takbreuk.

De lokale staat van instandhouding van de aangevraagde soorten blijft gewaarborgd door het nemen van de voorgeschreven maatregelen.

Toelichting:

In de omgeving van de planlocatie is geen grootschalig onderzoek uitgevoerd naar de soort, maar het uitgevoerde onderzoek, in combinatie met waarnemingen uit de NDFF, geeft een redelijk inzicht in de aanwezige lokale populatie. De wet beoogt dat er tijdens en na de activiteiten voldoende voortplantende dieren in samenhang met voor elke functie voldoende, geschikte en onderling bereikbare verblijfplaatsen moeten blijven voortbestaan. Binnen 10 kilometer van de huidige planlocatie zijn diverse roekenkolonies aanwezig, wat betekent dat de lokale staat van instandhouding geborgd kan blijven. Door het nemen van additionele mitigerende maatregelen worden negatieve effecten op individuen voorkomen, in dit geval door de nestbomen ongeschikt te maken buiten de kwetsbare voortplantingsperiode en winterperiode. Voor aanvang van het nieuwe broedseizoen 1 februari, dienen alle 50 bomen gekapt te zijn. Op termijn kunnen de roeken weer terecht in de gekandelaberde bomen en kunnen ze gebruik maken van de nieuw aan te planten bomen die ter compensatie worden aangeplant.

Met de voorgenomen werkzaamheden zal één paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis verdwijnen. Overige verblijfplaatsen als zomer-, kraam- en winterverblijfplaatsen zijn niet aangetroffen in het plangebied. Ook wordt er geen essentieel foerageergebied of een potentiële vliegroute of migratieroute verstoord of verwijderd. Doordat de schade van de ontwikkeling beperkt blijft tot één paarverblijfplaats, de soort niet kritisch is ten aanzien van het gebruik van verschillende typen verblijfplaatsen (gebouwen, bomen, vleermuiskasten), er alternatieven worden aangeboden en overige verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis in de directe omgeving niet zal wijzigen, komt de staat van instandhouding van de lokale en landelijke populatie ruige dwergvleermuis niet in het geding."

Mitigerende maatregelen roek en vleermuis

In de ontwerp ontheffing p 9 van 17 en bijlage 3 beoogt men mitigerende maatregelen, waarover het volgende.

Veerweg

De bomen langs de Veerweg waar men op lange termijn de verplaatsing en opgang van roeken beoogt en een aantal benoemde vleermuizenkasten wil hangen.

Het gaat over populieren langs de Veerweg in Bern. Perceel Kerkwijk L105. Het perceel is volgens het kadaster van het waterschap en de Veerweg is niet in beheer bij de provincie maar de gemeente.

Volgens het verslag van 14-2-2023 met kenmerk 2018 011672 zijn er als de roekenkolonie verwijderd worden het volgende deze kunnen op kort termijn niet verplaatst worden omdat er geen geschikte bomen staan.

De bomen in de uiterwaarden zijn gekandelaberd. De betreffende bomen blijven daarom **voorlopig** staan.

Met de term voorlopig is duidelijk dat deze bomen in de kernzone van een primaire waterkering ook zullen verdwijnen.

Het definitieve rapport van Eelerwoude van 20 december 2022 vermeld nog dat er geen geschikte locaties in de buurt zijn.

Later wordt hetzelfde rapport nog een keer definitief en zijn er wel uitwijk mogelijkheden voor de roekenkolonie. Men verzuimt alleen te melden dat er in de buurt van de beoogde locatie langs de A2 vele bomen gekapt worden voor de aanleg van een snel fietspad³¹. De roekenkolonie bij de A2 loopt ook gevaar. Omdat die verbreed wordt bij de verbreding van de A2, worden 10% van de bestaande bomen gekapt volgens MIIRT.³²

In diezelfde bomen langs de Veerweg die voorlopig blijven moeten binnen de 200 meter zone kasten voor de vleermuizen aangebracht die te allen tijde in stand gehouden moeten worden. Dit beeld wordt bevestigd in de ontwerp ontheffing op p 10 van 17 dat er opvang in de regio is, terwijl Eelerwoude volgens verslagen en in een eerdere versie van het rapport van mening was dat dit niet het geval is. Dit beeld wordt bevestigd door het kennisdocument Roek van BIJ12 p. 27 *'Activiteiten die op een groot gebied plaatsvinden, hebben effect op een groot aantal nesten. Vaak zal er dan niet de mogelijkheid zijn om voor elke verblijfplaats een alternatief te bieden, waardoor de functionaliteit niet behouden zal blijven. Door de activiteiten moet rekening gehouden worden met sterfte van een groot aantal roeken' De effecten op de staat van instandhouding van de populieren kunnen groot zijn.*³³

Volgens p. 29 van het projectplan Roek en Ruige dwergvleermuis Bergsche Maasdijk d.d. 18-4-2023 door Eelerwoude zijn de in 2022 gekandelaberde bomen niet geschikt voor nesten van roeken. Dit maakt duidelijk dat de aanvrager GS niet de beschikking heeft over de bomen aan de Veerweg in Bern die voor de boogde kap onklaar gemaakt zijn voor de roekennesten die men daarna wil verwijderen uit de monumentale beschermde bomen langs de Bergsche Maasdijk. De bomen staan op percelen KWK L 105 die eigendom zijn van WSRL en waar de gemeente wegbeheerder is langs de Veerweg.

Kennelijk weet de aanvrager dat de opvang in de kasten niet bijdraagt aan de instandhouding / verhuizing en instandhouding van vleermuizen.

³¹ <https://www.bommelerwaardgids.nl/nieuws/algemeen/-kap-van-minstens-honderd-bomen-in-hedel-nodig-in-verband-met-fietsnelweg-/>

³² <https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2022D39257>

³³ <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-018-Kennisdocument-Ruige-dwergvleermuis-1.0.pdf>

Deze buitendijkse bomen langs de Veerweg hebben geen waardevolle status maar moeten wel bij kap voldoen aan een omgevings- en watervergunning die voornamelijk getoetst wordt op waterbelang.

Bij een eventueel dijkversterkingsproject lopen deze bomen risico verwijderd te worden.

Conclusie: de roekenkolonie zal volgens het beeld dat BIJ12 schetst getroffen worden met sterfte. De staat van instandhouding is in gevaar.

Bouwwerk woning Bernsedijk 2

Men wenst dat er kasten voor vleermuizen aangebracht worden op een private woning. Uit de stukken blijkt niet dat er overleg of toestemming is. De aanwezigheid van vleermuizen bij gebouwen kan gevolgen hebben voor het hebben van erf- en tuin verlichting, dat is immers een verstoring waarvoor overeenkomstig de HR een natuurvergunning voor nodig is. Na de zaak over vleermuizen die bij de Raad van State diende is het niet aannemelijk dat burgers hun bouwwerken zoals woningen ter beschikking stellen.³⁴ Een dergelijke aanwijzing ligt vast in de bronnen die ecologische onderzoeksbureaus verrichten, die vervolgens bij een verbouwing of renovatie een QuickScan of nog erger een vleermuizen onderzoek van duizenden euro's te maken krijgen. Volgens de ontwerp ontheffing moeten de kasten te allen tijde in stand blijven. Dit is niet geborgd. Uit geen enkel verslag of via Woo opgevraagd dossier blijkt dat er toestemming gevraagd is laat staan dat geborgd kan worden dat de kasten voortdurend blijven en onderhouden worden.

Vleermuiskasten

Volgens de leverancier zijn de voorgeschreven vleermuiskasten Vivara Pro VK WS 11 en VS SK 01 bestemd voor gemetselde muren en ruwe gevels.³⁵ De leverancier beoogt een plaats zonder kunstlicht met middag avond zon en geen directe regeninslag en hoogte van ca 4 meter. Het bouwwerk een bijgebouw bij de woning aan de Bernsedijk 2 is laag, heeft weliswaar avondzon aan de zijde Bernsedijk maar ook volop regen. De kasten hebben een keer per jaar onderhoud nodig. Er is geen onderhoud geborgd, laat staan dat men toegang heeft tot privaat terrein. Bij en rondom de woning is verlichting.

Ook de beoogde bomen hebben aan de middag- en avondzon kant ook volop regen te verduren.

De leverancier stelt niet dat de vleermuiskasten wel geschikt zijn voor bomen.

Het is niet gegarandeerd dat de vleermuizenkasten de verhuizing opvangen.

Voedsel ruige dwergvleermuis

Volgens het kennisdocument BIJ12 Ruige dwergvleermuis³⁶ p. 7 eten ruige dwergvleermuizen uitsluitend vliegende insecten en overwinteren ze in boomholten, achter boomschors.

³⁴ <https://www.cobouw.nl/314635/vleermuizenuitspraak-heeft-mogelijk-ook-gevolgen-voor-voegbedrijven-dakdekkers-en-zonnepaneleninstallateurs>

³⁵ <https://www.vivara.nl/product-category/vleermuizen/>

³⁶ <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-018-Kennisdocument-Ruige-dwergvleermuis-1.0.pdf>

Bescherming ruige dwergvleermuis

In het kennisdocument BIJ12 Ruige dwergvleermuis op p. 12 staat dat er o.a. bescherming moet zijn tegen wind

- En voor echo-oriëntatie noodzakelijke structuur tijdens het vliegen het foerageren
- Beschutting tegen wind
- Een insectenrijke luvte
- Een insectenrijke vegetatie
- Beschutting tegen predatie

Volgens de bomenstichting zijn populieren en bomen belangrijk voor insecten.³⁷

Dit maakt dat niet alleen dat de verblijfplaatsen voor vleermuizen maar ook het voedselaanbod met de kap van meer dan 50 bomen langs de Bergsche Maasdijk de staat van instandhouding van o.a. de dwergvleermuis en de verhuizing naar de nestkasten binnen een straal van 200 meter niet aannemelijk is. Er zijn nog geen vleermuiskasten geplaatst op de aangewezen locaties in augustus.

Volgens p. 27 Bij12 heeft een alternatief foerageergebied minimaal 2 tot 3 jaar nodig om te kunnen functioneren.³⁸

Met het compensatieplan aan de Bernsedijk zal de predatiedruk toenemen. Er is geen ecologisch analyse geweest over de effecten voor de natuur (vleermuizen patrijzenfocusgebied) en de verkeersveiligheid dat men als eerste poogt te verbeteren.

Deze zorg wordt terecht gedeeld door de monumentencommissie op 12-07-2022 p. 3 *'Ook dient gekeken worden naar wat de functies zijn. Bijvoorbeeld een haag naast de ecologische functie.* De monumentencommissie doet op p. 3 een pleidooi voor *'met de nieuwplant dient rekening gehouden te worden met zichtlijnen door bijv. rekening te houden met de afstand tussen bomen/struiken.*

In het bij de watervergunning en deze aanvraag ingeleverde beplantingsplan is het afgelopen met de open ruimte en wordt het zicht op beschermd landschap inclusief schans molen etc. compleet weggenomen vanaf de onverharde wegen op het eiland.

Eelerwoude weet kennelijk niet dat een dijk hoger ligt en tekent daar zichtlijnen in het beplantingsplan, terwijl je niet door een dijk kunt kijken.

De monumentencommissie stelt andere planten voor. Daarmee lijkt nauwelijks iets gedaan te zijn.

In de beschrijving van het beschermd dorpsgezicht Nederhemert zijn alleen de Kasteellaan, het Kasteel en de Schans benoemd als lommerrijke plaatsen en voor de rest is het open landschap dat door de compensatiedrift in strijd met het bestemmingsplan kan verdwijnen.

De compensatie beplanting is voornamelijk beoogd op bekabeling/leidingen, buitendijks, in beschermd dorpsgezicht, op waterkeringen en watergangen. Bij deze locaties is het verwijderen, planten van bomen en struiken een water- en omgevingsvergunning verplicht, waar bezwaar en beroep op mogelijk is.

³⁷ <https://www.bomenstichting.nl/infotheek-en-faq/informatie-over-bomen/hollands-iep.html>

³⁸ <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-018-Kennisdocument-Ruige-dwergvleermuis-1.0.pdf>

De vergunningverlener geeft geen goede weergave van de gesprekken over compensatie weer en heeft er niet voor gekozen om op tijd een afzonderlijke vergunningsaanvraag te doen voor de compensatie met bomen/struiken die open staat voor bezwaar en beroep.

Volgens p. 35 stelt BIJ12 ³⁹ dat algemene maatregelen t.b.v. vleermuizen om botsingen te voorkomen zoals het beperken van de maximumsnelheid. Sinds het klappen van de PAS zien we steeds vaker dat de Habitatrichtlijn boven andere wetten staat. Op grond van de HR VR kunnen de bomen inclusief vleermuizen en roeken aanwezig blijven en kan de weg inrichting aangepast worden in het belang van de vleermuizen en de verkeersveiligheid die al moet verbeteren door hogere drempels met eventueel haagjes.

Herplant bomen struiken primaire waterkering

In de ontwerp ontheffing is opgenomen p. 10 van 17 dat *Het waterschap heeft aangegeven geen nieuwe bomen op de dijk toe te staan.*

De meeste verslagen zijn onder regie van de vergunningaanvrager afdeling werken tot stand gekomen. De opmerking lijkt op een grote wens van de afdeling Werken die de bomen al vanaf de gunning d.d. 17-11-2020 kenmerk 2018 03377 van de aanbesteding aan Eelerwoude op het menu had staan.

De beleidsregels behorende bij de Keur Waterschap Rivierenland 20014 die gelden vanaf 10 juni 2022 geven eenieder de volgende mogelijkheden.

De Bergsche Maasdijk en de Bernsedijk zijn volgens WSRL primaire waterkeringen. De waterkeringen worden met zones via de legger beschermd. Volgens artikel 5.20 zijn aan de binnendijkse zijde van een waterkering wel bomen of struiken toegestaan tot 5 meter. Heggen en hagen zijn volgens toetsingscriteria A binnendijs onder voorwaarden ook toegestaan. In de beschermingszone zijn hogere bomen en struiken zowel binnen als buitendijs eveneens onder voorwaarden mogelijk volgens toetsingscriteria D.

Aan weerszijde van de Kromme Nol zijn op percelen van de Staat en WSRL kort langs de rijbaan van de Bergsche Maasdijk de N831 aan beide zijde vele hoge bomen zijnde iepen gepoot. Aan de binnendijkse kant is volgens openbare luchtfoto's dat gebeurd vanaf 2007 aan de buitendijkse kant is dat gebeurd vanaf 2019. Dit zijn bomen die niet door de provincie Gelderland worden onderhouden. Dit kan geen vergissing zijn. De provincie poogt naar de gemeentelijke wegen te compenseren waar ze geen wegbeheerder is en niet meer voor de beheer en onderhoud inclusief beheerkosten zorgt. Volgens de raadsvergadering van 13 juli 2023 heeft de gemeente Zaltbommel nu al niet voldoende zorg voor haar eigen bomen en heeft ze niet de middelen om voor het eigen groen te beheren.⁴⁰ De gemeenteraad is toen niet geïnformeerd dat er plan was dat er veel meer bomen bij kunnen komen.

---

³⁹ <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-018-Kennisdocument-Ruige-dwergvleermuis-1.0.pdf>

⁴⁰ <https://zaltbommel.raadsinformatie.nl/vergadering/1022441>

Het is niet aannemelijk dat er helemaal geen bomen en stuiken mogen komen op de Bergsche Maasdijk, aangezien eenieder rechten kan ontleden aan het beleid volgens artikel 1:3 lid 4 van de Awb.

Overige compensatie van bomen

Herplant p. 7 van 17

Herplant van bomen op eenzelfde locatie is in verband met eisen die het Waterschap aan primaire keringen stelt niet mogelijk. Daarom is gekeken naar herplantlocaties in de nabijheid van de verwijderingslocatie. Na een gebiedsanalyse van het eiland van Nederhemert zijn herplantlocaties gekozen welke gelegen zijn langs de kruisende wegen, te weten:

- Kerklaan;
- Bernsedijk/Moffendijk.

Langs deze kruisende wegen stonden in het verleden bomenrijen. Deze zijn door de jaren heen verminderd aangezien de afgestorven bomen niet zijn vervangen door nieuwe aanplant. De initiatiefnemer wil in dit project de kans grijpen om deze structuren te herstellen alsmede de te kappen bomen te compenseren en het gebied, in het kader van het 'rijks beschermd dorpsgezicht', een impuls te geven. De exacte invulling van deze herplant wordt op dit moment onderzocht in samenspraak met de Gemeente en overige grondeigenaren. Zij zijn allen in de gelegenheid gesteld om input te leveren op het ontwerp.

De beoogde herplantlocaties zijn anders dan gesuggereerd niet in samenspraak met inwoners en grondeigenaren tot stand gekomen. En op deze locaties had de gemeente in feite al een herplantplicht.

Voor de inloopbijeenkomst op 3 juli jl. werden anders dan 25 mei jl. schriftelijk toegezegd vele belanghebbenden en grondeigenaren niet persoonlijk uitgenodigd. Diegene die via via informatie kregen en toch aanwezig waren, waren in grote mate zeer ontevreden over het project.

Uit de openbare stukken die bij de aanvraag omgevingsvergunning Zaltbommel zijn aangeleverd blijkt dat ervan uit grotendeels private en rijksoverheid geen consensus is over de beoogde compensatie plaatsen voor bomen en struiken op de locaties Bernsedijk en Kerklaan en Moffendijk. Volgens de inloopsessie van 3 juli jl. konden veel betrokkenen zich niet vinden in het voorgestelde projectplan bomen en struiken dat als overcompensatie als afkoop voor de waardevolle monumentale bomen wordt opdrongen door de afdeling werken van de provincie.

Zo blijkt dat de legger wateren van WSRL niet mee is genomen in de planvorming.

Bekabeling is kwetsbaar voor wortels. Eelerwoude moest daar rekening mee houden met bekabeling en wist ze volgens het verslag van 14-02-2023 zaaknummer 2018 011672 op p 3 van 6: *'De provincie (Eelerwoude) gaat na of het ontwerp rekening is gehouden met kabels en leidingen deze zijn opgevraagd maar in de vergadering van kan dit niet worden bevestigd. Eelerwoude kan niet bevestigen of er rekening is gehouden met kabels en leidingen.* Volgens de omwonenden is er geen rekening gehouden met bekabeling en leidingen die kwetsbaar zijn voor wortels. Glasvezel is van levensbelang voor de inwoners, bedrijven t.b.v. telefoon, tv en internet.

De provincie kan niet garanderen dat de compensatie die onderhevig is aan water- en omgevingsvergunningen die open staan voor bezwaar en beroep daadwerkelijke gerealiseerd wordt.

Met het beplantingsplan zal de predatiedruk toenemen. Er is geen ecologisch analyse geweest over de effecten voor de natuur en de verkeersveiligheid dat men als eerste poogt te verbeteren.

Er is bij de wegbeheerder Zaltbommel geen verkeerskundige analyse bekend het gehele N831 project en over de effecten van herplant die het zicht wegnemen van en naar de percelen en dat de onverharde wegen een ongekend lange remweg hebben.

In het ontwerp besluit staat dat bij de beoogde locaties Langs deze kruisende wegen in het verleden bomen stonden. Dat is volgens de oorspronkelijke inwoners van het gebied niet correct en dat blijkt niet uit de beschrijving van het beschermd dorpsgezicht en evenmin niet uit de luchtfotografiecollage AVG vooronderzoek ontplofbare oorlogsresten d.d. 31-8-2022 en uit de luchtfoto RAF uit 1945 die in de trajectverkenning Eelerwoude van 14-7-2021 is opgenomen. De beschrijving van het beschermd dorpsgezicht dat deel uit maakt van het bestemmingsplan bevestigt dit beeld.

U kunt het ook zien aan de lijst met waardevolle bomen, de zomereiken langs de Moffendijk dateren uit de jaren 60. In de beschrijving van het beschermd dorpsgezicht Nederhemert zijn alleen de Kasteellaan, het Kasteel en de Schans benoemd als lommerrijke plaatsen en voor de rest is het open landschap dat door de compensatiedrift kan verdwijnen. Het open landschap is ook beschermd in het bestemmingsplan. Een overdaad aan struiken/bomen ontnemt het zicht op het beschermd dorpsgezicht.

De compensatie beplanting is voornamelijk beoogd in beschermd dorpsgezicht, op waterkeringen en watergangen. Bij deze locaties is het verwijderen, planten van bomen en struiken een water- en omgevingsvergunning verplicht, waar bezwaar en beroep mogelijk is.

Met dit plan is het onhaalbaar en onwenselijk om het N831 project uit te rollen in 2023-2024. Wij adviseren om aan te haken bij RWS die in 2025 de Kromme Nol aanpakt. Volgens het wegenbeleid dient het plan aangepast of terug getrokken te worden nu er grote ontevredenheid is.

In dit project zijn alle beginselen van behoorlijk bestuur geschonden. Ook bevat de algemene wet bestuursrecht het verbod voor ingenomenheid in 2:4. De overheid moet te allen tijde zonder vooropgezette mening te werk gaan. Dit project vertoont vanaf aanvang een grote mate van ingenomenheid door onder andere:

Wij verzoeken u dan ook alle bomen en struiken uit alle vergunningsaanvragen bij de gemeente Zaltbommel, gemeente Maasdiel en het WSRL te verwijderen en/of gedeeltelijk in te trekken als u echt verder wil met het asfalteren. Dat is meteen een mooie gelegenheid om de komende jaren te kijken wat het effect is op de verkeersveiligheid.

Er is een afschrift van deze zienswijze naar de afdeling uitvoering werken, monumentencommissie, gemeenteraad van Zaltbommel, Maasdiel en het algemeen bestuur van WSRL en de provincie Gelderland verstuurd.

Samenvatting

De ontheffing is aangevraagd op basis van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen om sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Uit de aanvraag en alle informatie uit de overige vergunningen die nog niet allemaal verleend zijn is niet met grote zekerheid te stellen dat de openbare, hoogwater- en verkeersveiligheid 365 dagen per jaar aanzienlijk zal verbeteren als alle ca. 50 bomen gekapt worden.

Een verkeersonderzoek dat op 12-07-2022 aan de monumentencommissie beloofd is, heeft nooit het daglicht gezien. Bij zowel de provincie Gelderland als de gemeente Zaltbommel hebben inwoners op aanvraag geen verkeersonderzoeken over de N831 de Bergsche Maasdijk en het gehele gebied waar ook compensatie beoogd is mogen ontvangen. Het bureau dat betrokken is bij het project is niet deskundig op verkeer en volgens de aanbesteding geen verkeerskundige opdracht. De medewerkers van de provincie leverden input aan. De provincie kijkt niet voldoende naar andere oplossingen en wil niet naar de voordelen kijken die bomen 365 dagen per jaar leveren.

Uit meerdere bronnen uit het bestuur van WSRL inclusief de informatie bij de aanvraag omgevingsvergunning Zaltbommel blijkt dat de bomen van het WSRL niet weg hoeven op de Bergsche Maasdijk.

In de aanvraag voor de ontheffing natuur en overige bronnen zelf is de noodzaak of urgentie van het groot openbaar belang dat men volgens de (Vogelrichtlijn) VR en (Habitatrichtlijn) HR wenst te gebruiken niet overlegd en/of aangetoond.

In de aanvraag is alleen een verzoek voor vleermuizen en enkele bomen ingeleverd. De roeken ontbreken uitdrukkelijk op het voorgeschreven aanvraagformulier. Een vergunningverlener mag niet eigenhandig de aanvraag wijzigen. De vergunningverlener wil de aanpak van roeken misbruiken om als voorwaarde te stellen dat alle bomen tussen Well en Heusden verwijderd moeten worden.

Er zijn grote twijfels of het vleermuizen en roekenonderzoek wel adequaat is uitgevoerd.

Een VTA onderzoek is een momentopname en het merendeel van de bomen kan nog heel lang mee. De extra onderzoeksvragen waren te veel gericht op het rechtvaardigen van de kapwens die er sinds 2021 was. In 2007 leverde een second opinion op het Eiland Nederhemert op dat 25 van de 30 bomen die men in de buurt van het kasteel wilde kappen wel mochten blijven.

Er dient een nieuw bomenonderzoek te komen, die gericht is op het behoud van de bomen, als men de kapwens wil doorzetten.

Bomen met urgentie dient men primair te behandelen. Liever één boom dan geen boom.

Bij de stukken die aan de monumentencommissie zijn gedeeld en in de vergunningsaanvragen zijn tientallen waardevolle monumentale bomen niet in kaart gebracht. De bomen staan op de gemeentelijke bomenlijst en een deel op het landelijk register van monumentale bomen. Dat geldt ook voor monumentale iep bij de Keersluis die zowel Eelerwoude als [REDACTED] telkens vergeten en de populieren bij Bern waar veel meer roekennesten zijn dan in kaart gebracht en de vleermuizen wonen. Ook op andere aspecten is de monumentencommissie, die twee keer het project op de agenda kreeg, onjuist geïnformeerd. Bij Nederhemert staan slechts 13 populieren,

het is niet aannemelijk en juist volgens de kaart bij het besluit tijdens de vaststelling dat er bij Bern (35 – 2 iepen) rest 20 waardevolle populieren zijn verdwenen of gewijzigd naar geen bescherming. Ook bij de watervergunning aanvraag ontbreken meerdere bomen op de tekeningen waarbij wel een VTA bekend is van 50 bomen. Kortom beschermde bomen lopen een risico.

Het compensatieplan is gericht op het afkopen van schuld en veel te vol en in strijd met de openheid uit het beschermd dorpsgezicht, het bestemmingsplan en het verhuist de beheerkosten van de provincie naar de gemeente die nu al te weinig middelen en mensen heeft om de eigen bomen te verzorgen. Anders dan gesteld mogen er volgens de Keur wel nieuwe bomen die lager van 5 meter zijn op een kant van de dijk geplaatst worden. Ook werkt het waterschap volgens de Keur en het eigendommenbeleid aan maatschappelijke projecten mee.

De monumentencommissie heeft zorgen over het gebrek aan openheid gedeeld en vraagt ook naar een ecologisch onderzoek i.v.m. bijvoorbeeld de patrijzen focus gebied. Toch lijkt hiermee weinig gedaan te zijn. Een promofilm bevestigt het beeld dat het open landschap en het zicht op het beschermde dorpsgezicht, de molen en de schans verdwijnen.⁴¹

Het is niet aannemelijk dat de mitigerende voorwaarden bij uitvoering effect hebben en/of worden gerealiseerd en te allen tijde in stand worden gehouden

Het is niet aannemelijk dat de compensatie die open staat voor bezwaar en beroep geleverd en onderhouden wordt.

Wel is het aannemelijk dat de gunstige staat van instandhouding van deze rode lijst soorten de roeken en vleermuizen onherstelbaar wordt beschadigd in strijd met de Wet Natuurbescherming en de VR en HR.

Volgens het wegenbeleid moet men onder leiding van de Gedeputeerde het project inclusief ontheffingen en vergunningsaanvragen aanpassen nu er zeer grote weerstand is.

Dit project heeft geen juridische haalbaarheid in 2023-2024. De bomen dienen uit alle aanvragen verwijderd te worden en het N831 project dient pas in 2025 tegelijk met de Kromme Nol gerealiseerd te worden.

Uit de bijgevoegde vragen die u van het college heeft ontvangen op 28 juli jl. (ODR2307292 2x) blijkt dat de gemeente niet overtuigd is van de juridische houdbaarheid van het door u voorgestelde plan en wel de grote negatieve effecten ervaart die er wel zijn op de omgeving.

De visie over het N831 project van een ecooloog die lokaal bekend is met de situatie ontvangt u bijgevoegd als deskundigen aanvulling op de ingebrachte gronden.

De noodzaak van verbetering van groot openbaar belang is niet aangetoond en in strijd met de Wet Natuurbescherming, artikel 9 van de VR en artikel 16 HR is niet aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing mogelijk is en dat van de uitzondering gebruik gemaakt mag worden.

Graag ontvangen wij de bevestiging en een gemotiveerd besluit van u en voldoende tijd om een voorlopige voorziening te starten zonder dat er onherroepelijke handelingen mogelijk zijn.

---

⁴¹ <https://www.gelderland.nl/wegwerkzaamheden/n831-heusden-well>

Mensen worden verkeerd geïnformeerd over de reactiemogelijkheden van deze zienswijzeprocedure. Nu mogen niet alleen belanghebbenden maar mag iedereen reageren.

Dit is een pro forma reactie. Graag vernemen wij van u binnen welke termijn er aanvullingen gedaan mogen worden.

Met vriendelijke groet,

[Redacted] (Voorzitter Bergsche Maasdijk Veilig)

P/a [Redacted]
[Redacted]

Gaarne verneem ik op welke wijze ik onderstaande bijlagen op een veilige manier (via WeTransfer?) naar u kan versturen.

Bijlagen:

- lijst met bronnen
- kopie genoemde verslagen, e-mails